

Nader onderzoek Laarakker

**Onderzoek naar het gebruik van een
dassenburcht**

projectnummer 0465477.100
definitief revisie 02
5 oktober 2021

Nader onderzoek Laarakker

Onderzoek naar het gebruik van een dassenburcht

projectnummer 0465477.100

definitief revisie 02
5 oktober 2021

Opdrachtgever

Regionaal Bedrijvenpark Laarakker C.V.
Louis Jansenplein 1
5431 BV
CUIJK

Auteur
Ing. J.N. Peereboom

datum vrijgave	beschrijving revisie 02	gecontroleerd	vrijgave
05-10-2021	definitief	P. de Hoop 	G. Leeuw

Inhoudsopgave

Blz.

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Huidige situatie	1
1.3	Planvoornemen	2
2	Methoden en uitvoering	3
3	Resultaten	5
4	Effectbeoordeling	9
4.1	Toetsing Wet natuurbescherming	9
5	Conclusies en aanbevelingen	12

Bronnen

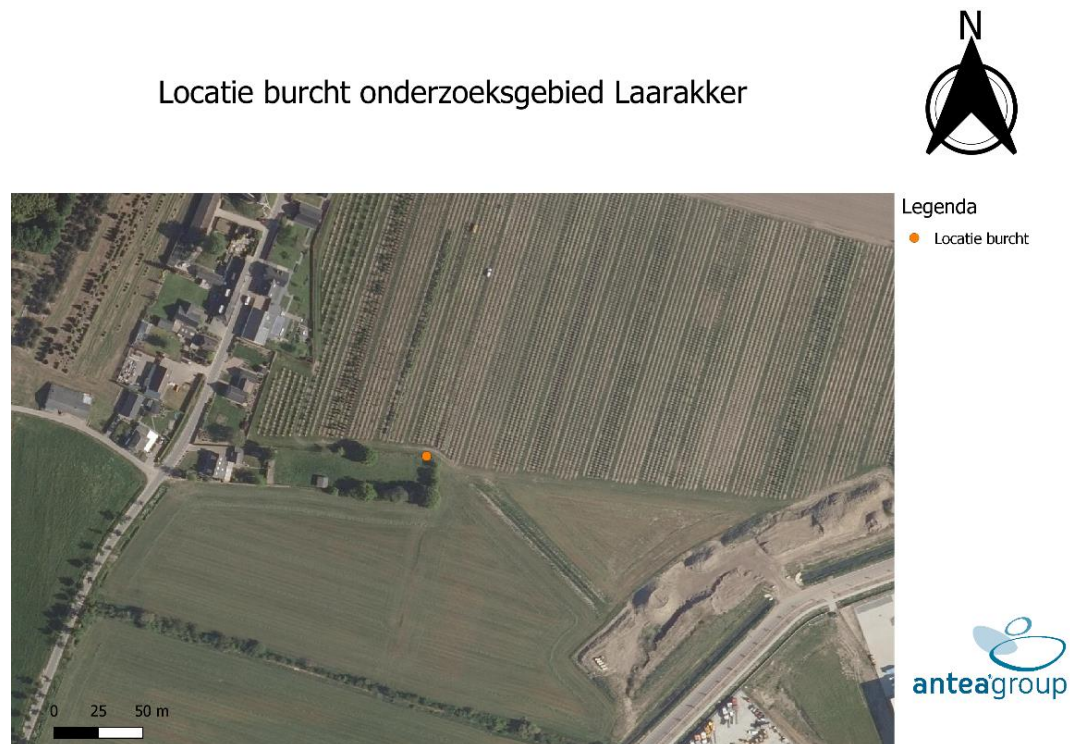
1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Het Regionaal Bedrijvenpark Laarakker is voornemens om het bedrijventerrein in Laarakker uit te breiden. In de natuurtoets (Antea Group, 2021) is vlakbij het plangebied een nieuwe dassenburcht aangetroffen. Hoewel de burcht zelf niet direct wordt geschaad, kan door de voorgenomen werkzaamheden sprake zijn van verstoring van de burcht of het schaden van (essentieel) leefgebied. Er is opdracht gegeven voor het uitvoeren van nader onderzoek naar het gebruik van de burcht en indien in gebruik welke functie de burcht voor de dassen heeft.

1.2 Huidige situatie

Het onderzoeksgebied ligt ten noorden van het dorp Haps (gemeente Cuijk) en ten westen van het regionaal bedrijventerrein Laarakker. De ingang van de burcht grenst aan de noordoostelijke rand van de tuin op het adres Cuijkseweg 2a, de burcht zelf ligt onder de betreffende tuin. Ten noorden grenst de burcht aan een bomenkwekerij. Ten oosten en zuiden van de burcht is weiland aanwezig, verder naar het oosten ligt de zandopslag van het bedrijventerrein Laarakker en verder naar het zuiden zijn twee greppels, een heg en nog een weiland aanwezig. Verder ten westen is een lage dichtheid van bebouwing aanwezig bij de Cuijkseweg, met meer boomkwekerijen. De woning op het adres Cuijkseweg 2a wordt verbouwd en is momenteel niet bewoond. Overdag is er verstoring aanwezig in de boomkwekerij in de vorm van bedrijvigheid, zoals door onder andere het passeren van zware voertuigen zoals tractoren, die langs de burcht rijden. De weilanden ten oosten en zuiden van het plangebied worden niet begraast, hier is geen verstoring aanwezig. De locatie van de burcht is weergegeven in Figuur 1.1.

Figuur 1.1. De ligging van de dassenburcht (onderlaag: Qgis, 2021).

1.3 Planvoornemen

In 2009 is voor het plangebied van het toekomstige bedrijventerrein Laarakker Noordwest het bestemmingsplan “Laarakker” vastgesteld. In dit bestemmingsplan heeft het plangebied een bedrijfsbestemming. Bij de uitwerking van het bestemmingsplan Laarakker Zuid in 2015 is er voor gekozen om het gebied van Laarakker Noordwest voorlopig als agrarisch te herbestemmen, omdat er anders te veel uitgeefbaar bedrijventerrein zou zijn. Vrijwel het gehele bestaande bedrijventerrein is uitgegeven aan verschillende bedrijven. In de ontwikkeling van Laarakker is het een logische volgende stap om het terrein van Laarakker Noordwest opnieuw te bestemmen. Hiervoor is een nieuw bestemmingsplan noodzakelijk. Aan de noordelijke, zuidelijke en westelijke kant van het plangebied is een groene inrichting gepland, waarbij in het noorden een wadi en het zuiden en westen een brede strook bestaande uit struiken wordt geplant. Dit is weergegeven in Figuur 1.2.

Figuur 1.2. Een concept van de inrichting van het aan te leggen bedrijventerrein (rood omrande grijze vlak) in verhouding tot de hoofdburcht (rode ster). De groene inrichting is weergegeven bij de punten 1, 2a en 2b (Croonenbureau 5, Antea Group, 2021).

Voor de totale ontwikkeling van bedrijventerrein Laarakker is reeds eerder een compensatieplan uitgevoerd voor de dassen die in het gebied voorkomen. De beoogde uitbreiding van het bedrijventerrein is hiermee al eerder gecompenseerd. De dassen in het gebied worden vanwege deze al uitgevoerde natuurcompensatie gemonitord. Deze monitoring vindt plaats door Econsultancy.

2 Methoden en uitvoering

Het Kennisdocument van de das (BIJ12,2017) is aangehouden voor het uitvoeren van het onderzoek. Onderstaand zijn de toegepaste methoden en de uitvoering daarvan beschreven. Voor de uitvoering van het onderzoek is ook gebruik gemaakt van de waarnemingen van Econsultancy (2020).

Methoden

Sporen zoeken

Dassen laten verschillende sporen achter, die het landschapsgebruik door de dassen kunnen aantonen. Ten tijde van het onderzoek is er gezocht naar vraatsporen, graafsporen, mestputjes, prenten, keutels, haren en de aanwezigheid van andere burchten.

Gebruik Cameravallen

Een cameraval is ontworpen om 24 uur per dag, 7 dagen per week wilde dieren waar te nemen. De camera reageert op warmte en beweging. Als een dier binnen het bereik is van de camera, maakt deze foto's of een video-opname. Er zijn in totaal vijf cameravallen ingezet in/bij het onderzoek.

Uitvoering

Het onderzoeksmateriaal is op 18 maart 2021 in het veld geplaatst. Elke twee weken zijn de batterijen en SD-kaarten vervangen. Het veldonderzoek is beëindigd op 3 mei 2021, daarmee heeft het onderzoek in totaal 6,5 weken geduurd. Bij elk bezoek is de omgeving onderzocht op nieuwe sporen. Alle sporen die zijn aangetroffen zijn gedocumenteerd. In Figuur 2.1 zijn foto's van de plaatsing van een aantal cameravallen weergegeven.

Figuur 2.1. De inzet van vier van de vijf cameravallen. De cameraval op de foto linksbovenin stond gericht op de burcht.

In Figuur 2.2 zijn de locaties waar het onderzoeksmateriaal is geplaatst weergegeven. Bij de plaatsing van de cameravallen is rekening gehouden met de volgende punten:

- a) De ecologie van de dassen;
- b) De aanvullende gegevens van Econsultancy (2020);
- c) Aangetroffen sporen;
- d) Andere pijpen/burchten.

Onderzoeksgebied Laarakker

Figuur 2.2. Het gebied dat is onderzocht. De rode omranding ('Onderzoeksgebied') geeft de omvang weer waar naar sporen van dassen is gezocht (ondergrond: Qgis, 2021).

3 Resultaten

Sporen

Tijdens het eerste bezoek, op 18 maart, werd op basis van sporen vastgesteld dat de burcht in gebruik is door dassen: er werden verse sporen van uitbreiding van de burcht, prenten, mestputjes en vraatsporen vastgesteld.

Er zijn ook vijf andere pijpen aangetroffen in de greppels ten zuiden van de betreffende burcht. In de greppels en de heg zijn ook sporen aanwezig, zoals wissels, vraatsporen en prenten.

Ten oosten van de burcht bevindt zich een perceel met hogere vegetatie en meerdere jonge bomen. Hier zijn wissels en veel vraatsporen aangetroffen.

Op het terrein van de zandopslag, ten oosten van de burcht, zijn ook meerdere prenten waargenomen. Er zijn ter plaatse geen graafsporen of andere indicaties van activiteit aangetroffen.

Een enkele prent is waargenomen langs de tuin van Cuijkseweg 2a, richting het westen. Er zijn echter geen andere sporen van activiteit aangetroffen. Op de kruising bij de Cuijkseweg en Haringsestraat is een wissel aangetroffen, richting het noorden zijn er ook prenten vastgesteld langs de Cuijkseweg. Er zijn echter geen sporen aangetroffen die duiden op het oversteken van de weg Cuijkseweg naar de boomkwekerij ten noorden van de burcht. In de boomkwekerij zelf zijn geen sporen van activiteit vastgesteld.

Cameravalbeelden

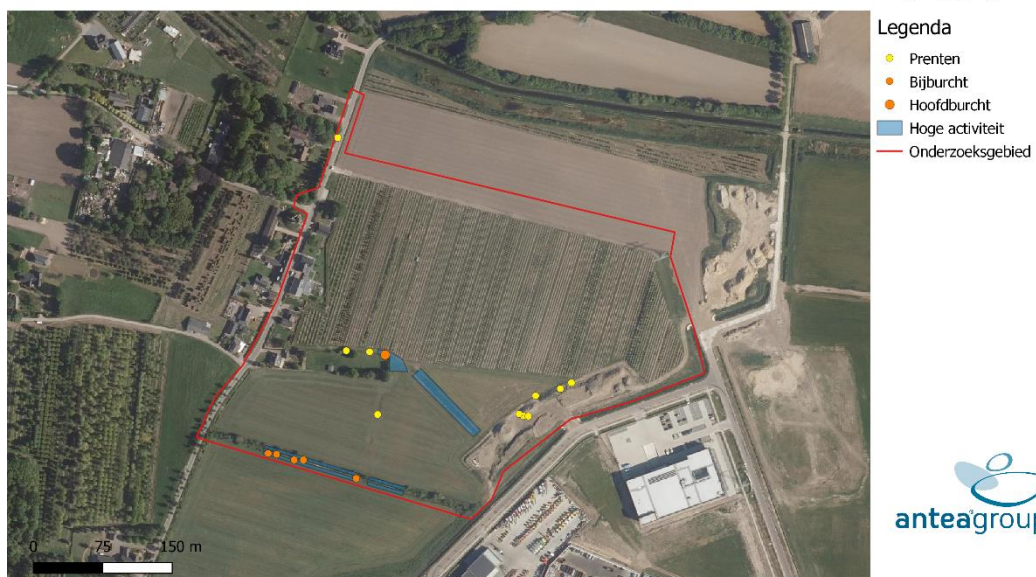
Dassen zijn de avond na plaatsing van de cameravallen direct waargenomen. Activiteit werd vrijwel elke avond geregistreerd bij de onderzochte burcht, waar met zekerheid drie verschillende dassen werden vastgesteld. Er zijn geen beelden gemaakt van jongen, maar aan het einde van de onderzoeksperiode is wel veel activiteit waargenomen van het verzamelen van nestmateriaal door zeker één das.

Op de cameravallen ten zuiden van de burcht, bij de greppels en heg, is ook activiteit van de dassen waargenomen. Betreding van de gemonitorde burchten is vastgesteld, maar was minder frequent en werd meestal om de paar dagen geregistreerd.

Er is ook veel activiteit geregistreerd van andere soorten, zoals reeën, hazen, vossen (waaronder een lacterend teefje), een buizerd en een steenmarter. In de zuidelijke greppel is de steenmarter bijna 80% van de onderzochte avonden waargenomen, een enkele keer is deze ook geregistreerd in de buurt van de onderzochte dassenburcht. Van geen van de genoemde soorten zijn verblijfplaatsen aangetoond.

De locaties van waarnemingen van het onderzoek zijn weergegeven in Figuur 3.1, in Figuur 3.2 en Figuur 3.3 zijn beelden van het onderzoek weergegeven. In Tabel 3.1 zijn de resultaten weergegeven in een tabel.

Resultaten onderzoek Laarakker

3.1. De resultaten van het onderzoek. De gebieden waar hoge activiteit is waargenomen betreffen sporen zoals graafsporen, vraatsporen, mestputjes en wissels (onderlaag: Qgis, 2021).

Figuur 3.2. Opnames van dassen en de steenmarter. De opnames rechts-midden en onderin zijn gemaakt bij de hoofdburcht.

Figuur 3.3. Waargenomen sporen in de omgeving van de burcht. Bovenin: waargenomen prenten, links-midden: een waargenomen burcht ten zuiden van de hoofdburcht. Onderste foto's: graafsporen.

Tabel 3.1. Waarnemingen per methode.

<i>Methode</i>	<i>Waarnemingen</i>
Cameraval	Buizerd, bruine rat, das, eekhoorn, haas, konijn, ree, steenmarter.
Sporen zoeken	Dassensporen: burchten, graafsporen, vraatsporen, wissels, mestputjes, prenten.

4 Effectbeoordeling

In dit hoofdstuk worden de in hoofdstuk 3 uiteengezette bevindingen getoetst aan de Wet natuurbescherming en wordt aangegeven of er een noodzaak is om een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming aan te vragen.

4.1 Toetsing Wet natuurbescherming

Das

Alle voortplantings- en verblijfplaatsen van de das zijn beschermd onder artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. Omdat de functie van de verblijfplaatsen afhankelijk is van de kwaliteit van het leefgebied, is (essentieel) leefgebied van de das ook beschermd. Er zijn meerdere burchten en sporen aangetroffen die aantonen dat er sprake is van essentiële functies voor de das. Door de hoge activiteit bij de onderzochte burcht kan hier vast worden gesteld dat het een hoofdburcht betreft en door het verzamelen van nestmateriaal kan het niet worden uitgesloten dat deze burcht ook een kraamburcht betreft. Ten oosten van de hoofdburcht ligt een strook vegetatie dat ook functioneert als essentieel leefgebied. De overige essentiële elementen voor het functioneren van deze burcht liggen verder in het zuiden en worden niet geschaad door het voornemen. Andere locaties waar sporen van activiteit zijn aangetroffen bestonden hoofdzakelijk uit prenten. In bijvoorbeeld de zandopslag zijn geen sporen aangetroffen van graven, foerageren of een aparte burcht. Verder naar het oosten ligt het bestaande bedrijventerrein, wat ongeschikt leefgebied is voor de dassen. Vanuit de recente monitoring van Econsultancy (2020) zijn er ook geen verdere indicaties van essentiële elementen op het bedrijventerrein. Deze resultaten zijn weergegeven in Figuur 4.1. Er zijn zodoende op deze locaties geen indicaties dat er sprake is van essentieel leefgebied.

In het concept van de inrichting van het bedrijventerrein (Croonenbureau5, Antea Group, 2021) is er geen sprake van directe effecten op de hoofdburcht. Er is een groene inrichting gepland aan de noordelijke, zuidelijke en westelijke kanten van het bedrijventerrein, weergegeven op de volgende pagina in Figuur 4.2. In het noorden wordt een wadi ingericht, in het zuiden en westen wordt een houthakbos aangeplant, die periodiek en fasegewijs worden beheerd. Het houthakbos kan nieuw geschikt biotoop vormen voor de das. Door de plaatsing van twee meter hoog gaaswerk tussen het houthakbos en het bedrijventerrein, kunnen de dassen gebruik maken van het struikgewas en uitgesloten worden van betreding van het bedrijventerrein. De plaatsing van de bedrijven zal met de rug richting de zuidelijke en westelijke kant worden ingericht, zodat er sprake zal zijn van een minimale lichtvervuiling. De inrichting tussen de woningen aan de Cuijkseweg en het houthakbos zal in samenspraak met de bewoners worden bepaald. Er is nog geen besluit genomen over welke plantensoorten worden geplant.

Figuur 4.1. De resultaten van de recente monitoring van Econsultancy (2020) met de ligging van het plangebied (rood omrand).

Figuur 4.2. Een concept van de inrichting van het aan te leggen bedrijventerrein (rood omrande grijze vlak) in verhouding tot de hoofdburcht (rode ster) en de overige rondom het plangebied essentiële delen van de dassen (rode vlakken). De in de tekst benoemde groene inrichting is weergegeven bij de punten 2a en 2b (Croonenbureau 5, Antea Group, 2021).

Na de aanleg van het houtkapbos zal er een afstand van circa 25 meter tussen het bedrijventerrein en de hoofdburcht zitten, waarbij het hekwerk voorkomt dat de dassen het bedrijventerrein betreden. Door de verwijdering van de boomkwekerij, dat momenteel niet als foerageergebied wordt gebruikt, kan er in het deel dat buiten het bedrijventerrein valt geschikter leefgebied voor de dassen ontstaan. Hierdoor zal er netto meer foerageergebied bijkomen dan dat momenteel aanwezig is voor de dassen. Dit nieuwe potentiële leefgebied kan worden geoptimaliseerd door deze specifiek in te richten voor dassen, waarbij de inrichting met name gericht moet zijn op het creëren van geschikt biotoop voor regenwormen. De vereisten voor de inrichting zijn beschreven in het Kennisdocument (BIJ12, 2017).

Er is geen sprake van aantasting van essentieel leefgebied van de das. Echter, gezien de korte afstand van de werkzaamheden (inclusief het verwijderen van de boomkwekerij) tot de hoofdburcht, kan verstoring niet worden uitgesloten. De effecten kunnen worden minimaliseerd door de volgende punten uit het Kennisdocument (BIJ12, 2017) over te nemen:

- De werkzaamheden zo kort mogelijk laten duren;
- Voor zonsondergang, maar niet later dan 19:00 uur, de menselijke activiteiten afronden;
- Voor werkzaamheden binnen een straal van 20 meter (het verwijderen van de boomkwekerij), aanvullend rekening houden met: werkzaamheden alleen uitvoeren tussen juli en eind november, vermijden van beschadigen en blokkeren van de burcht;
- Voor werkzaamheden buiten een straal van 20 meter (aanleg struikgewas), aanvullend rekening houden met: aanleg van een buffer tussen de hoofdburcht en de werkzaamheden.

Het is gebruikelijk dat jonge dassen rond eind april/begin mei voor het eerst de omgeving buiten de burcht verkennen. De afwezigheid van waarnemingen van jonge dassen, maar wel hoge activiteit en het verzamelen van nestmateriaal bij de hoofdburcht kan een indicatie zijn dat de jongen dit jaar later zijn geboren dan gebruikelijk is. Het wordt daarom geadviseerd om de periode van de werkzaamheden tussen augustus en eind november uit te voeren.

Indien het bovenstaande advies wordt opgevolgd is er geen sprake van een overtreding van de Wet natuurbescherming. Er is dan geen noodzaak tot het aanvragen van een ontheffing.

Steenmarter

Alle voortplantings- en verblijfplaatsen van de steenmarter zijn beschermd onder artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. De steenmarter is veelvuldig waargenomen in de meest zuidelijke greppel ten zuiden van de hoofdburcht, ook is de steenmarter een enkele keer waargenomen in de buurt van de burcht. De activiteit van de steenmarter in de greppel kan een indicatie zijn van een nabij gelegen nest. Er is echter geen nest aangetoond, noch suggereert de activiteit van de steenmarter rondom het plangebied dat hier sprake is van de aanwezigheid van een nest. Het plangebied vormt geen onderdeel van het (essentiële) leefgebied van de steenmarter. Er zijn voor de steenmarter geen verdere stappen noodzakelijk.

Vos

Evenals de das en de steenmarter is de vos beschermd onder Artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. Echter, de soort is vrijgesteld van de bescherming onder dit artikel, waardoor alleen de Zorgplicht geldt. Hoewel meerdere malen een zogend teefje is waargenomen, is de aanwezigheid van een vossenburcht binnen of rondom het plangebied niet aangetoond. Er zijn ook geen sporen aangetroffen die suggeren dat het plangebied (essentieel) leefgebied is van de vos. Effecten op de vos zijn uitgesloten.

5 Conclusies en aanbevelingen

Het Regionaal Bedrijvenpark Laarakker is voornemens om het huidige bedrijventerrein Laarakker uit te breiden. Naar aanleiding van de natuurtoets (Antea Group, 2021) is in de periode 18 maart – 3 mei onderzoek uitgevoerd naar een nieuwe dassenburcht. Het onderzoek is volgens het Kennisdocument (BIJ12, 2017) uitgevoerd. Hierbij is het gebruik van de dassenburcht aangetoond als hoofdburcht en kan de functie als kraamburcht niet worden uitgesloten.

De hoofdburcht zelf gaat niet verloren in het voornemen, noch vormt het gebied dat onder het plangebied valt onderdeel van het essentiële leefgebied van de das. De nieuwe groene inrichting tussen de hoofdburcht en het bedrijventerrein kan ook worden ingericht ten behoeve van de das. Door het treffen van maatregelen kan verstoring van de burcht worden geminimaliseerd. Hierbij kan worden gedacht aan beperkte werktijden tijdens de aanleg en verwijderen van voorzieningen, de werkzaamheden zo kort mogelijk laten duren, werkzaamheden uitvoeren in de periode tussen augustus en november, voorkomen van het blokkeren of beschadigen van de burcht en het aanleggen van een buffer tussen de burcht en de werkzaamheden. Indien deze maatregelen worden opgevolgd, is er geen sprake van een overtreding van de Wet natuurbescherming. Er is dan geen noodzaak tot het aanvragen van een ontheffing.

Bronnen

Antea Group (2021). Natuurtoets, Ontwikkeling Bedrijventerrein Laarakker Noordwest. Versie 1, maart 2021.

BIJ12 (2017). Kennisdocument Das *Meles meles*. Versie 1.0, 2017.

Econsultancy (2020). Afbeelding van resultaten monitoring in 2020. Ontvangen in februari, 2021.

Croonenbureau5, Antea Group (2021). Bedrijvenpark Laarakker. Beeldkwaliteitplan Deelgebied 5. Juni, 2021.

Overig

Qgis 3.4 Madeira

Over Antea Group

Antea Group is het thuis van 1500 trotse ingenieurs en adviseurs. Samen bouwen wij elke dag aan een veilige, gezonde en toekomstbestendige leefomgeving. Je vindt bij ons de allerbeste vakspecialisten van Nederland, maar ook innovatieve oplossingen op het gebied van data, sensing en IT. Hiermee dragen wij bij aan de ontwikkeling van infra, woonwijken of waterwerken. Maar ook aan vraagstukken rondom klimaatadaptatie, energietransitie en de vervangingsopgave. Van onderzoek tot ontwerp, van realisatie tot beheer: voor elke opgave brengen wij de juiste kennis aan tafel. Wij denken kritisch mee en altijd vanuit de mindset om samen voor het beste resultaat te gaan. Op deze manier anticiperen wij op de vragen van vandaag en de oplossingen voor morgen. Al 70 jaar.

Contactgegevens

Beneluxweg 125
4904 SJ OOSTERHOUT
Postbus 40
4900 AA OOSTERHOUT
T. +31 622808564

www.anteagroup.nl

Copyright © 2017

Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd en/of openbaar worden
gemaakt door middel van druk, fotokopie,
elektronisch of op welke wijze dan ook,
zonder schriftelijke toestemming van de
auteurs.